

Bruxelles, den 26.1.2022
COM(2022) 28 final

Europæisk erklæring
om digitale rettigheder og principper for det digitale årti

Europæisk erklæring om digitale rettigheder og principper for det digitale årti

Europa-Parlamentet, Rådet og Kommissionen proklamerer følgende fælles erklæring om digitale rettigheder og principper for det digitale årti

Præambel

- (1) Den digitale omstilling påvirker alle aspekter af menneskers liv. Den giver betydelige muligheder for bedre livskvalitet, innovation, økonomisk vækst og bæredygtighed, men indebærer også nye udfordringer for samfundets og økonomiens struktur, sikkerhed og stabilitet. Efterhånden som den digitale omstilling tager fart, er tiden inde til, at Den Europæiske Union (EU) præciserer, hvordan dens værdier og grundlæggende rettigheder bør gælde i den digitale verden.
- (2) Parlamentet har fremsat flere opfordringer til at sikre, at Unionens tilgang til den digitale omstilling er i fuld overensstemmelse med grundlæggende rettigheder som databeskyttelse og ikkeforskelsbehandling og med principper som teknologineutralitet, netneutralitet og inklusion¹. Parlamentet har også opfordret til at øge beskyttelsen af brugernes rettigheder i det digitale miljø².
- (3) Med udgangspunkt i tidligere initiativer som "Tallinnerklæringen om e-forvaltning" og "Berlinerklæringen om det digitale samfund og en værdibaseret digital forvaltning" har Rådet inden for rammerne af "Lissabonerklæringen — digitalt demokrati med et formål" opfordret til en model for digital omstilling, der styrker den menneskelige dimension af det digitale økosystem og er centreret omkring det digitale indre marked. Rådet har også opfordret til en model for digital omstilling, der sikrer, at teknologien bidrager til klimaindsatsen og beskyttelsen af miljøet.
- (4) EU's vision for den digitale omstilling sætter mennesket i centrum, styrker individet og fremmer innovative virksomheder. Kommissionen har for nylig fremsat et forslag til en afgørelse om en "vej mod det digitale årti", som fastsætter de konkrete digitale mål, som skal bidrage til at realisere visionen. Målene tager udgangspunkt i fire hovedområder: digitale færdigheder, digital infrastruktur, digitale virksomheder og digitale offentlige tjenester. I den digitale omstilling af samfundet og økonomien bør EU inddrage faktorer som digital suverænitæt, inklusion, lighed, bæredygtighed, modstandsdygtighed, sikkerhed, tillid, forbedring af livskvaliteten samt respekt for de grundlæggende rettigheder og borgernes forhåbninger. Derudover bør omstillingen bidrage til, at samfundet og økonomien i Unionen er dynamiske, ressourceeffektive og retfærdige.
- (5) Erklæringen har til formål at forklare fælles politiske hensigter. Den er ikke blot en påmindelse om de mest relevante rettigheder i forbindelse med den digitale omstilling, men bør også tjene som referencepunkt for virksomheder og andre relevante aktører, når nye teknologier udvikles og udbredes. Erklæringen bør også vejlede politiske beslutningstagere i deres overvejelser i forbindelse med deres vision for den digitale omstilling: at sætte mennesket i centrum for den digitale omstilling; en grundlæggende solidaritet og inklusion; at understrege betydningen af valgfrihed; deltagelsen i det digitale offentlige rum; sikkerhed, tryghed og styrkelse af individet; bæredygtighed.

¹ 2020/2216(INI).

² 2020/2018(INL), 2020/2019(INL), 2020/2022(INI), 2020/2012(INL), 2020/2014(INL), 2020/2015(INI) og 2020/2017(INI).

- (6) Den demokratiske kontrol med det digitale samfund og den digitale økonomi bør styrkes yderligere under fuld overholdelse af retsstatsprincipperne og med et effektivt retsvæsen og retshåndhævelse. Denne erklæring berører ikke lovlige begrænsninger af udøvelsen af lovfæstede rettigheder med henblik på at forene dem med udøvelsen af andre rettigheder eller nødvendige og forholdsmæssige begrænsninger i offentlighedens interesse. Unionen bør fremme erklæringen over for internationale organisationer og tredjelande med en ambition om, at principperne skal være en inspiration for internationale partnere og retningsgivende i hele verden for en digital omstilling, der sætter mennesket og menneskerettigheder i centrum.
- (7) Denne erklæring er navnlig forankret i den primære EU-ret — særlig traktaten om Den Europæiske Union, traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, EU's charter om grundlæggende rettigheder og Den Europæiske Unions Domstols retspraksis — samt i afledt ret. Den bygger også på og supplerer den europæiske søjle for sociale rettigheder. Den er af deklatorisk karakter og berører som sådan ikke indholdet af retsregler eller deres anvendelse.
- (8) Det er et fælles politisk engagement og Unionens og dens medlemsstaters ansvar at fremme og gennemføre de digitale principper inden for deres respektive kompetencer og i overensstemmelse med EU-retten. Kommissionen har foreslået, at den årlige statusrapport om det digitale årti, som skal forelægges Parlamentet og Rådet, skal omfatte overvågning af de digitale principper.

Erklæring om digitale rettigheder og principper for det digitale årti

Vi ønsker at fremme en europæisk tilgang til den digitale omstilling, som sætter mennesket i centrum. Den skal være baseret på europæiske værdier og være til gavn for alle personer og virksomheder.

Vi erklærer derfor følgende:

Kapitel I: Mennesket i centrum for den digitale omstilling

Mennesket er i centrum for den digitale omstilling i Den Europæiske Union. Teknologien bør tjene og være til gavn for alle europæere og sætte dem i stand til at forfølge deres drømme i fuld sikkerhed, samtidig med at deres grundlæggende rettigheder respekteres.

Vi forpligter os til at:

- styrke den demokratiske ramme for en digital omstilling, der er til gavn for alle og forbedrer tilværelsen for alle europæere
- træffe de nødvendige foranstaltninger til at sikre, at Unionens værdier og individets rettigheder som anerkendt i EU-retten overholdes online såvel som offline
- fremme en ansvarlig og omhyggelig indsats fra alle digitale aktører, offentlige såvel som private, med henblik på et sikkert og trygt digitalt miljø
- fremme denne vision for den digitale omstilling aktivt, også i vores internationale forbindelser.

Kapitel II: Solidaritet og inklusion

Enhver bør have adgang til teknologi, der har til formål at forene og ikke splitte mennesker. Den digitale omstilling bør bidrage til et retfærdigt samfund og en retfærdig økonomi i Unionen.

Vi forpligter os til:

- at sikre, at teknologiske løsninger overholder individets rettigheder, gør det muligt at udøve dem og fremmer inklusion
- en digital omstilling, der ikke lader nogen i stikken. Navnlig ældre, personer med handicap og marginaliserede, sårbare eller udsatte personer og de, der handler på vegne af dem, skal inddrages i omstillingen
- at udvikle passende rammer, så alle de markedsaktører, der drager fordel af den digitale omstilling, påtager sig deres sociale ansvar og til gavn for alle europæere yder et rimeligt og forholdsmæssigt bidrag til omkostningerne forbundet med offentlige goder og tjenester og offentlig infrastruktur.

Konnektivitet

Enhver bør have adgang til digitale højhastighedsforbindelser til en overkommelig pris i hele EU.

Vi forpligter os til at:

- sikre adgang til fremragende konnektivitet for alle, uanset hvor de bor og uanset deres indkomst
- beskytte et neutralt og åbent internet, hvor indhold, tjenester og applikationer ikke uberettiget blokeres eller forringes.

Digital uddannelse og digitale færdigheder

Enhver har ret til uddannelse og livslang læring og skal kunne tilegne sig alle grundlæggende og avancerede digitale færdigheder.

Vi forpligter os til at:

- fremme og støtte bestræbelser på at sørge for digitale forbindelser, digital infrastruktur og digitale værktøjer på alle uddannelsesinstitutioner
- støtte bestræbelser, der gør det muligt for elever og undervisere at tillære sig og formidle alle nødvendige digitale færdigheder og kompetencer, så de kan deltage aktivt i økonomien, samfundet og de demokratiske processer
- give alle mulighed for gennem opkvalificering og omskoling at tilpasse sig ændringer som følge af digitaliseringen af arbejdspladser.

Arbejdsvilkår

Enhver har ret til fair, sunde og sikre arbejdsvilkår og passende beskyttelse i det digitale miljø såvel som på fysiske arbejdssteder, uanset beskæftigelsesstatus eller beskæftigelsens art eller varighed.

Vi forpligter os til at:

- sikre, at alle kan koble fra og nyde godt af garantier, der sikrer balance mellem arbejdsliv og privatliv i et digitalt miljø.

Digitale offentlige tjenester online

Enhver bør have adgang til alle centrale offentlige tjenester online i hele Unionen. Ingen må blive bedt om at afgive data oftere end nødvendigt, når de tilgår eller benytter digitale offentlige tjenester.

Vi forpligter os til at:

- sikre, at alle europæere tilbydes en tilgængelig, sikker og pålidelig digital identitet, der giver adgang til en bred vifte af onlinetjenester
- sørge for, at information fra myndighederne er bredt tilgængelig og kan videreanvendes
- lette og støtte en gnidningsfri, sikker og interoperabel adgang i hele Unionen til digitale sundheds- og plejetjenester, herunder patientjournaler, der er udformet med henblik på at opfylde menneskers behov.

Kapitel III: Valgfrihed

Interaktion med algoritmer og systemer med kunstig intelligens

Enhver bør kunne nyde godt af fordelene ved kunstig intelligens ved at træffe egne valg på et oplyst grundlag i det digitale miljø, samtidig med at man er beskyttet mod risici og skader på ens sundhed, sikkerhed og grundlæggende rettigheder.

Vi forpligter os til at:

- sikre gennemsigtighed med hensyn til brugen af algoritmer og kunstig intelligens, og at den enkelte står stærkere og er veloplyst i interaktionen med dem
- sikre, at algoritmesystemer baseres på hensigtsmæssige datasæt, så ulovlig forskelsbehandling undgås, og der sikres menneskelig overvågning af resultater, der påvirker mennesker
- sikre, at teknologier som algoritmer og kunstig intelligens ikke bruges til at forudbestemme menneskers valg, f.eks. med hensyn til sundhed, uddannelse, beskæftigelse og privatliv
- sørge for sikkerhedsforanstaltninger for at sikre, at kunstig intelligens og digitale systemer er sikre og anvendes under fuld overholdelse af de grundlæggende rettigheder.

Et retfærdigt onlinemiljø

Enhver bør kunne vælge, hvilke onlinetjenester man vil benytte, på grundlag af objektive, gennemsigtige og pålidelige oplysninger.

Enhver bør kunne konkurrere på fair vis og innovere i det digitale miljø.

Vi forpligter os til at:

- sørge for et sikkert og retfærdigt onlinemiljø, hvor de grundlæggende rettigheder beskyttes, og platformenes, navnlig store aktørers og gatekeeperes, ansvar er veldefineret.

Kapitel IV: Deltagelse i det digitale offentlige rum

Enhver bør have adgang til et pålideligt, mangfoldigt og flersproget onlinemiljø. Adgang til mangfoldigt indhold bidrager til en pluralistisk offentlig debat og bør give alle mulighed for at deltage i demokratiet.

Enhver har ret til at ytre sig frit online uden at frygte at blive censureret eller intimideret.

Enhver bør have midlerne til at kunne vide, hvem der ejer eller kontrollerer de medietjenester, man benytter.

Meget store onlineplatforme bør støtte den frie demokratiske debat online i betragtning af den rolle, deres tjenester spiller i udformningen af den offentlige mening og debat. De bør afbøde de risici, der følger af den måde, deres tjenester fungerer og anvendes på, også med hensyn til desinformationskampagner og beskyttelse af ytringsfriheden.

Vi forpligter os til at:

- støtte udviklingen og fremme den bedste anvendelse af digitale teknologier for at stimulere borgernes engagement og demokratiske deltagelse
- fortsætte med at beskytte de grundlæggende rettigheder online, navnlig ytrings- og informationsfriheden
- træffe foranstaltninger til at bekæmpe alle former for ulovligt indhold i forhold til den skade, indholdet kan forårsage, med fuld respekt for ytrings- og informationsfriheden og uden at indføre generelle overvågningsforpligtelser
- skabe et onlinemiljø, hvor mennesker er beskyttede mod desinformation og andre former for skadeligt indhold.

Kapitel V: Sikkerhed, tryghed og styrkelse af individet

Et sikkert, trygt og beskyttet onlinemiljø

Enhver bør have adgang til digitale teknologier, produkter og tjenester, der er sikre, og som gennem deres udformning beskytter privatlivets fred.

Vi forpligter os til at:

- beskytte individets, virksomheders og offentlige institutioners interesser mod cyberkriminalitet, herunder brud på datasikkerheden og cyberangreb. Dette omfatter beskyttelse af digitale identiteter mod identitetstyveri eller -manipulation
- bekæmpe og drage dem til ansvar, der forsøger at undergrave onlinesikkerheden og integriteten af europæernes onlinemiljø, eller som fremmer vold og had ved hjælp af digitale midler.

Privatlivets fred og individets kontrol over data

Enhver har ret til beskyttelse af sine personoplysninger online. Denne ret omfatter kontrol over, hvordan oplysningerne anvendes, og hvem de deles med.

Enhver har ret til fortrolighed hvad angår kommunikation via og oplysninger på vedkommendes elektroniske enheder, og ingen må udsættes for ulovlig onlineovervågning eller -aflytning.

Alle bør kunne bestemme over deres digitale eftermæle og beslutte, hvad der skal ske med de offentligt tilgængelige oplysninger vedrørende dem efter deres død.

Vi forpligter os til at:

- sørge for, at det på en nem måde er muligt at overføre personoplysninger mellem forskellige digitale tjenester.

Børn og unge skal beskyttes og styrkes online

Børn og unge bør kunne træffe sikre valg på et oplyst grundlag og lade deres kreativitet komme til udtryk online.

Børns oplevelser, trivsel og deltagelse i det digitale miljø bør styrkes ved hjælp af alderssvarende materiale.

Børn har ret til beskyttelse mod alle former for kriminalitet, der begås eller fremmes ved hjælp af digitale teknologier.

Vi forpligter os til at:

- fremme et positivt, alderssvarende og sikkert digitalt miljø for børn og unge
- give alle børn mulighed for at tilegne sig de nødvendige færdigheder og kompetencer til at kunne navigere aktivt og sikkert i onlinemiljøet og til at træffe valg på et oplyst grundlag online
- beskytte alle børn mod skadeligt og ulovligt indhold, udnyttelse, manipulation og misbrug online og forhindre, at det digitale rum anvendes til at begå eller lette kriminalitet.

Kapitel VI: Bæredygtighed

For at undgå væsentlig skade på miljøet og for at fremme en cirkulær økonomi bør digitale produkter og tjenester udformes, fremstilles, anvendes, bortskaffes og genanvendes på en måde, der minimerer deres negative miljømæssige og sociale virkninger.

Alle bør have adgang til nøjagtige og letforståelige oplysninger om digitale produkters og tjenesters miljøpåvirkning og energiforbrug, så de kan træffe ansvarlige valg.

Vi forpligter os til at:

- støtte udviklingen og anvendelsen af bæredygtige digitale teknologier med minimale miljømæssige og sociale virkninger
- udvikle og udbrede digitale løsninger med positiv indvirkning på miljøet og klimaet.